

WSTĘP

Do czynników wpływających na zróżnicowanie poziomu i dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego w przestrzeni zalicza się m.in. takie cechy, jak stopień urbanizacji, występowanie metropolii oraz kapitał społeczny, charakteryzujące określone terytorium. Budowanie przewagi konkurencyjnej przez regiony pozostaje w ścisłym związku nie tylko z zasobami zewnętrznymi, ale także z uwarunkowaniami wewnętrznymi, do których zalicza się też występowanie dużych ośrodków miejskich. Metropolie, niezależnie od ich statusu – metropolii europejskich, krajowych czy regionalnych – są postrzegane jako obszary przyspieszonego wzrostu gospodarczego, kumulujące na swoim obszarze kapitał, innowacje i wiedzę. Określa się je często jako źródła dynamizującego oddziaływania na bliższe i dalsze otoczenie zewnętrzne. Jednak nie tylko metropolia wywiera wpływ na otoczenie regionalne, jej funkcjonowanie i rozwój są bowiem dużej mierze uzależnione od umiejętności budowania współpracy i powiązań z otoczeniem regionalnym.

Autorzy artykułów prezentowanych w niniejszej publikacji poprzez badania prowadzone na określonych studiach przypadków podejmują rozważania, które z jednej strony koncentrują się na analizie wpływu określonych czynników na wykształcanie się funkcji metropolitalnych, z drugiej zaś strony podejmują próby wyjaśnienia, czy i w jakim stopniu metropolia jest impulsem aktywizującym rozwój gospodarek regionalnych. Przedmiotem analiz autorów prezentowanych opracowań są m.in. kwestie związane z budowaniem zdolności innowacyjnych polskich metropolii, procesami ich integracji i dezintegracji, czy też rolą metropolii w umiędzynaradawianiu regionów.

Publikację otwiera praca M.W. Gaczek poświęcona teoretycznym rozważaniom dotyczącym roli, jaką w budowie przewagi konkurencyjnej regionu odgrywa metropolia. Rozważania dotyczące oddziaływania metropolii na region podejmuje także, w kolejnym artykule, M. Pięta-Kanurska.

Następne opracowania zawarte w publikacji skupiają się na zagadnieniach związanych z rozwojem innowacyjności w regionie. A. Nowakowska podejmuje rozważania nad ewolucją i wyzwaniem stojącymi przed regionalną polityką innowacyjną w kontekście realizacji Strategii Europa 2020. A.W. Tomaszewska w swoim artykule pyta o wpływ technologii informacyjno-komunikacyjnych na kreację innowacji w relacjach metropolia-region, natomiast A. Rutkowska-Gurak podejmuje rozważania dotyczące poszukiwania miar innowacyjności regionu.

Kolejną grupę artykułów stanowią opracowania (część z nich stanowią wnikliwe studia przypadku), na przykładzie których autorzy próbują wyjaśnić ekonomiczne związki pomiędzy metropolią i regionem.

T. Pasterz na podstawie analizy studium przypadku – Rzeszowa – próbuje zbadać wpływ kapitału ludzkiego, wiedzy i innowacji na wzmacnianie funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich. Ł. Olipra w swoim artykule analizuje inwestycje w infrastrukturę lotniczą jako czynnik rozwoju gospodarczego miast i regionów, natomiast D. Rynio podejmuje rozważania nad atrakcyjnością dla lokalizacji inwestycji zagranicznych stwarzaną przez metropole. W kolejnym artykule młodzi badacze, J. Kwaśny i A. Mroczek dokonują analizy porównawczej Krakowa z wybranymi dużymi ośrodkami miejskimi w Polsce.

Dalsze trzy artykuły prezentują wyniki badań prowadzone w Łodzi i województwie łódzkim. M.E. Sokołowicz podejmuje rozważania nad koordynacją polityki proinwestycyjnej w procesach umiędzynarodowienia metropolii (przykład ŁOM), M. Słupińska dokonuje oceny wykorzystania funduszy alokowanych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego w relacjach metropolia-region, a E. Kusideł bada wpływ metropolii łódzkiej na rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

W końcowej części opracowania znalazły się prezentacje zawierające wyniki badań prowadzonych w zachodnich regionach Polski. E. Szostak prezentuje badania dotyczące oddziaływania obszaru metropolitalnego Wrocławia na tworzenie klastrów w regionie, T. Norek prezentuje narzędzie realizacji benchmarkingu innowacyjności przedsiębiorstw – platformę audytową funkcjonującą w województwie zachodniopomorskim, natomiast B. Maćkiewicz przedstawia pogłębioną analizę obrotu gruntami w aglomeracji poznańskiej.

Jesteśmy przekonani, że opracowania prezentowane w niniejszym zbiorze mają poważne walory naukowe i mogą zainteresować wszystkich, zajmujących się problematyką rozwoju miast i regionów

Monika Słupińska